

Μια περιήγηση στο Foro Boario, την περιοχή της αρχαίας αγοράς της Ρώμης

[Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#) / [Προσκυνήματα-Οδοιπορικά-Τουρισμός](#)

Foro Boario/ Photo: Shutterstock

Οποιοσδήποτε επισκέπτεται την Αιώνια Πόλη σύντομα διαπιστώνει ότι κάθε βήμα και κάθε περίπατος είναι ένα μονοπάτι που σε ταξιδεύει στα βάθη της ιστορίας, μιας ιστορίας που είναι εμφανής και ζωντανή όπου κι αν στρέψεις το βλέμμα σου. Και το πιο συναρπαστικό είναι ότι σχεδόν σε κάθε αξιοθέατο μπορεί κανείς να παρατηρήσει την επιρροή και τα σημάδια διαφορετικών ιστορικών περιόδων και καλλιτεχνικών ρυθμών, να εντοπίσει αλλαγές στις προθέσεις, τη χρήση και τους σκοπούς που εξυπηρετούσαν ναοί και κτίρια, φτάνοντας τελικά μια ολόκληρη ιστορική διαστρωμάτωση να ξεδιπλώνεται μπροστά στα μάτια σου.

Foro Boario/ Photo: Shutterstock

Η περιοχή του Forum Boarium που ξεκινά κατηφορίζοντας από το θαυματικό Vittoriano και απλώνεται ως το μικρό νησάκι του Τίβερη, είναι το τέλει παράδειγμα ζωντανής ιστορίας από τους αρχαίους στους μεσαιωνικούς χρόνους. Πρόκειται για μια περιοχή γεμάτη αρχαιολογικούς θησαυρούς και καλοδιατηρημένα τμήματα αρχιτεκτονικών αριστουργημάτων. Ένας περίπατος ως εδώ σας δίνει την ευκαιρία να εξερευνήσετε την περιοχή της αρχαίας αγοράς της Ρώμης, που αποτελούσε το παλαιότερο κέντρο της εμπορικής δραστηριότητας της πόλης, καταλήγοντας στις παρυφές μιας από τις παλαιότερες εβραϊκές κοινότητες του κόσμου.

Μπορείτε να ξεκινήσετε τη βόλτα σας από το άκρο του λόφου Capitolino, τον πολυσύχναστο κόμβο της πλατείας Piazza D' Aracoeli. Αφήνοντας πίσω σας την Piazza Venezia, περπατήστε στη Via del Teatro di Marcello με κατεύθυνση προς το νότο. Έτσι, θα έχετε τον λόφο Capitolino στα αριστερά σας και στα δεξιά την περιοχή του Γκέτο. Ύστερα από λίγα μόλις λεπτά περπάτημα θα βρίσκεστε στην περιοχή της αρχαίας ψαραγοράς, το Forum Piscarium. Ένα στενό δρομάκι απομένει από την αρχαία εμπορική δομή του 210 π.Χ., όπου ψαράδες πωλούσαν τα προϊόντα τους σε μια αγορά που αργότερα ενσωματώθηκε στη στεγασμένη αγορά φρούτων και λαχανικών. Μπορείτε να αναγνωρίσετε την περιοχή από τις λιγοστές, τρεις όλες κι όλες, κομψές κολώνες που απομένουν από τον αρχαίο ρωμαϊκό ναό Tempio di Apollo Sosiano.

Ponte Palatino/Photo: Αριέττα Πούλιου

Σχεδόν δίπλα τους θα δείτε ένα όμορφο, αψιδωτό, ανοιχτό αμφιθέατρο που μοιάζει με το Κολοσσαίο. Είναι το Teatro di Marcello, το δημοφιλές θέατρο του Μαρκέλλου, ένα από τα μεγαλύτερα και πιο σημαντικά θέατρα της εποχής της Ρωμαϊκής Δημοκρατίας. Εγκαινιάστηκε από τον αυτοκράτορα Αύγουστο το 12 π.Χ. που του έδωσε το όνομα του αγαπημένου του ανιψιού και πιθανότερου διαδόχου του που είχε πεθάνει σχεδόν μια δεκαετία πριν.

Περνώντας στην Isola Tiberina/Photo: Αριέττα Πούλιου

Μπορείτε εύκολα να παρατηρήσετε τη διάταξη των στηλών κατά τον ελληνικό κανόνα, δωρικού ρυθμού στο κατώτερο επίπεδο, ιωνικό στο μεσαίο και πιθανότατα κορινθιακού στο ανώτερο επίπεδο που δεν σώζεται σήμερα, καθώς η πάνω σειρά θέσεων και οι αντίστοιχες κολώνες απομακρύνθηκαν κατά τα μεσαιωνικά χρόνια. Ήταν τότε που το θέατρο μετατράπηκε σε φρούριο, περνώντας αργότερα στην κυριότητα των οικογενειών Pierleoni, Savelli και Orsini. Στις μέρες μας, εκτός από την επίσκεψη στον αρχαιολογικό χώρο, αν τύχει να βρεθείτε στη Ρώμη στη διάρκεια του καλοκαιριού, μπορείτε να παρακολουθήσετε ένα από τα θερινά κονσέρτα και φεστιβάλ μουσικής που λαμβάνουν χώρα στα ερείπια του θεάτρου, μια πραγματικά μοναδική πολιτιστική εμπειρία.

San Bartolomeo στο νησί Tiberina/Photo: Αριέττα Πούλιου

Από το σημείο αυτό και πηγαίνοντας γύρω από το Teatro di Marcello μπορείτε να βρεθείτε στην περιοχή που αποτελούσε το παλιό Εβραϊκό Γκέτο, αλλά καλύτερα να συνεχίσετε κατά μήκος του ίδιου δρόμου, της οδού Via del Teatro di Marcello, ώστε να εξερευνήσετε περαιτέρω τη συναρπαστική αυτή περιοχή των αρχαίων αγορών. Οπότε αμέσως μετά το αρχαίο θέατρο, θα εμφανιστεί μπροστά σας η περιοχή του Forum Holitorium, τα απομεινάρια από τους ρωμαϊκούς χρόνους της αρχαίας αγοράς ελαίων. Εκτός από το κτίριο της ίδιας της αγοράς, το συγκρότημα συμπλήρωναν τέσσερις ναοί της περιόδου της Δημοκρατίας, αλλά δυστυχώς ό,τι απομένει από αυτούς σήμερα έχει ενσωματωθεί ή βρίσκεται κάτω από την εκκλησία San Nicola in Carcere. Ο μικρός αυτός ναός που παίρνει το όνομά του από μια φυλακή που βρισκόταν στο σημείο αυτό (carcere=φυλακή), αξίζει την επίσκεψή σας ώστε να παρατηρήσετε ξεκάθαρα τα ερείπια και τις κολώνες τριών από τους παραπάνω ναούς, που έχουν ενσωματωθεί στους τοίχους της.

Tempio di Apollo Sosiano/Photo: Αριέττα Πούλιου

Προσέξτε επίσης την αναγεννησιακή πρόσοψη του Giacomo della Porta κι ακολουθήστε την μικρή σκάλα κάτω από το ιερό που θα σας οδηγήσει στη βάση των ναών. Εάν θέλετε να ανακαλύψετε κι άλλα απομεινάρια του Foro Olitorio, τότε διασχίστε το δρόμο και στο σημείο αυτό θα δείτε το Portico al Foro Olitorio, την είσοδο της αρχαίας αγοράς ελαίων και πολύ κοντά την εκκλησία Sant'Omobono, της οποίας η γύρω περιοχή περιλαμβάνει τα ερείπια των παλαιότερων γνωστών ναών της Ρώμης. Ο δρόμος πίσω από την εκκλησία που ονομάζεται Piazza della

Consolazione, θα σας οδηγήσει σε μια ακόμη απόδειξη του ρωμαϊκού παρελθόντος: το Arco Di Giano, την ογκώδη Αψίδα του Ιανού με τις τέσσερις αψιδωτές πύλες. Παρότι όμορφα διακοσμημένη και στολισμένη με αγάλματα, δεν προοριζόταν να υμνήσει τα κατορθώματα και να δοξάσει τις νίκες κάποιου αυτοκράτορα, αλλά για μια πιο ταπεινή χρήση. Δηλαδή απλά να παρέχει καταφύγιο από τις δυσμενείς καιρικές συνθήκες στους εμπόρους βοοειδών και στα ζώα τους.

Teatro di Marcello/Photo: Αριέττα Πούλιου

Στο σημείο αυτό βρίσκεστε στο αρχαίο Foro Boario, την κάποτε τόσο ζωντανή αγορά όπου οι ζωέμποροι και οι εκτροφείς πωλούσαν τα ζώα τους. Διασχίζοντας τον γεμάτο κίνηση δρόμο προς την πλευρά του Τίβερη, θα βρεθείτε στο κέντρο αυτής της αρχαίας αγοράς, την Piazza della Bocca della Verità. Στη μικρή αυτή πλατεία που μοιάζει με μίνι αρχαιολογικό πάρκο, μπορείτε να θαυμάσετε δύο από τους καλύτερα σωζόμενους αρχαίους ναούς. Τον ορθογώνιο Tempio di Portuno, τον θαυμάσιο ναό του Πόρτουνου, όπως αναφέρεται από τους χρόνους της Αναγέννησης, αφιερωμένο στον θεό των λιμανιών και των ποταμών, πράγμα που εξηγεί και την τοποθεσία που επιλέχθηκε για το ναό, τόσο κοντά στην όχθη του ποταμού. Η άριστη κατάσταση στην οποία έχει διατηρηθεί οφείλεται στη μετατροπή του σε εκκλησία, με τις κομψές ιωνικές κολώνες του να έχουν ενσωματωθεί στους τοίχους της εκκλησίας.

Teatro di Marcello/Photo:Αριέττα Πούλιου

Teatro di Marcello/Photo: Αριέττα Πούλιου

Ο δεύτερος ναός είναι ο πανέμορφος, κυκλικός Tempio di Vesta που είχε αφιερωθεί στο μυθολογικό θεό Hercules Olivarius, προστάτη των εμπόρων ελαίων και ζώων. Οφείλει δε το όνομά του, στην ομοιότητά του με το Ναό της Εστίας μέσα στο Ρωμαϊκό Forum και την επίσης άψογα διατηρημένη κατάστασή του, στη μετατροπή του σε θρησκευτικό χώρο λατρείας. Ο όμορφος και κομψός αυτός ναός που απαριθμεί πάνω από 20 κολώνες κορινθιακού ρυθμού, χρονολογείται στο 2ο αι. π.Χ. και είναι το παλιότερο σωζόμενο μαρμάρινο οικοδόμημα της Ρώμης.

Basilica di San Nicola/Photo: Shutterstock

Μείνετε για λίγο στην πλατεία Piazza della Bocca della Verità ώστε να παρατηρήσετε το μικρό για τα ρωμαϊκά δεδομένα, μπαρόκ σιντριβάνι Fontana dei Tritoni. Ακριβώς απέναντί του στην άλλη πλευρά του δρόμου, το επταόροφο μεσαιωνικό καμπαναριό - το ψηλότερο στη Ρώμη - ανήκει στην όμορφη εκκλησία Santa Maria in Cosmedin, αγαπημένο τουριστικό αξιοθέατο λόγω του μύθου που συνοδεύει ένα από τα μνημεία της. Το Bocca della Verità, ή αλλιώς το Στόμα της Αλήθειας, είναι ένα γιγάντιο μαρμάρινο καπάκι υπονόμου ή μάσκα, που απεικονίζει τον θεό των ωκεανών Oceanus, τέλεια διατηρημένο και τοποθετημένο στο περιστύλιο της εκκλησίας. Από το 1953 που εμφανίστηκε σε μια σκηνή της διάσημης ταινίας «Διακοπές στη Ρώμη», προσελκύει πλήθη τουριστών που διστακτικά βάζουν το χέρι τους στο ανοιχτό στόμα της θεότητας. Ο μύθος λέει ότι ο θεός Oceanus τρώει το χέρι όποιου λέει ψέματα, οπότε αν τολμάτε δοκιμάστε το.

San Nicola/Photo: Shutterstock

Δυστυχώς οι περισσότεροι επισκέπτες φτάνουν μόνο ως το μύθο και παραβλέπουν τους καλλιτεχνικούς θησαυρούς και το αρχιτεκτονικό κάλλος αυτής της εκκλησίας του 8ου αιώνα. Η αρχική της λειτουργία ήταν ως διακονία με σκοπό τη διανομή φαγητού στους φτωχούς, ενώ ταυτόχρονα αποτελούσε το κέντρο της ελληνικής κοινότητας στη Ρώμη. Το όνομα «Cosmedin» παραπέμπει στην ελληνική λέξη «κοσμήδιον», που σημαίνει κόσμημα, στολίδι. Και πράγματι η εκκλησία είναι υπέροχα διακοσμημένη με πολύτιμα και σπάνια ψηφιδωτά δαπέδου της τεχνικής Cosmati. Αυτά τα περίτεχνα έργα από λευκά, κόκκινα και πράσινα κομμάτια μάρμαρου, χρονολογούνται στον 12ο αιώνα και απεικονίζουν αστέρια κι άλλα επαναλαμβανόμενα γεωμετρικά μοτίβα ιδιαίτερης καλλιτεχνικής αξίας. Η ίδια τεχνική απαντάται και στο μεγάλο πασχαλινό κηροστάτη που βρίσκεται κοντά στο κυρίως ιερό, φτιαγμένο από πορφυρό γρανίτη. Αν μάλιστα τύχει να βρίσκεστε στη Ρώμη στα μέσα Φεβρουαρίου, θα δείτε και την ανθοστόλιστη κάρα του Αγ. Βαλεντίνου, που φυλάσσεται μόνιμα εδώ.

Fountain of the Tritons and Piazza della Bocca della Verità square/Photo: Shutterstock

Στο σημείο αυτό, επιστρέφοντας στην περιοχή του Forum Boarium, μπορείτε διασχίζοντας τη γέφυρα Ponte Palatino να απολαύσετε την υπέροχη θέα προς το νησάκι Isola Tiberina κι ακριβώς δίπλα του την ερειπωμένη γέφυρα Ponte Rotto, την επονομαζόμενη Σπασμένη Γέφυρα, που χτίστηκε τον 2ο αι. π.Χ., προκειμένου να συνδέσει την περιοχή της αρχαίας αγοράς με το Trastevere στην απέναντι όχθη. Ο περίπατος κατά μήκος της όχθης του ποταμού θα σας αποζημιώσει με μερικές πανέμορφες εικόνες της μεγάλης καμπής του Τίβερη, ειδικά την ώρα που ο ήλιος δύει, και ακόμη θα σας επιτρέψει να σχηματίσετε μια σαφή εικόνα του όμορφου νησιού σε σχήμα πλοίου.

Διασχίζοντας τη γέφυρα Ponte Cestio θα βρεθείτε στο κέντρο του μικρού νησιού με τη μεγάλη ιστορία, που συνδέεται με τον αρχαίο ναό του Ασκληπιού, του Έλληνα πατέρα της ιατρικής επιστήμης, που βοήθησε την Ρώμη να ξεπεράσει μια επιδημία πανώλης. Το νοσοκομείο Fate Bene Frattelli καταλαμβάνει σήμερα το μεγαλύτερο μέρος της Isola Tiberina, ενώ η τοποθεσία του αρχαίου ναού καταλαμβάνεται από την εκκλησία San Bartolomeo all'Isola, την οποία αξίζει να επισκεφτείτε. Μπροστά της, στον χώρο της μικρής πλατείας, θα δείτε μια guglia, ένα σκαλιστό οβελίσκο που θυμίζει αντίστοιχους της Νάπολης, ενώ το εσωτερικό περιλαμβάνει τα λείψανα του Αγίου Βαρθολομαίου που φυλάσσονται σε μια αρχαία ρωμαϊκή κολυμπήθρα από πορφυρίτη. Κι αυτό δεν είναι το μόνο στοιχείο που διατηρείται από τα αρχαία χρόνια μέσα στην εκκλησία, όπου δεκατέσσερις αρχαίες κολώνες στέκουν εκατέρωθεν του κεντρικού κλίτους.

Temples of Forum Boarium/Photo: Shutterstock

Βγαίνοντας από το ναό και πριν αφήσετε πίσω σας το νησάκι, παρατηρήστε τον πύργο που ξεπροβάλλει πάνω από τη μπαρόκ πρόσοψή του, το μόνο εναπομείναν τμήμα του μεσαιωνικού πύργου Torre dei Gaetani. Διασχίζοντας τη γέφυρα Ponte Fabricio προς την απέναντι όχθη θα έχετε την εντύπωση ότι ακολουθείτε τα βήματα των αρχαίων Ρωμαίων, που χρησιμοποιούσαν αυτή τη γέφυρα, την παλαιότερη του Τίβερη από το 62 π.Χ. που αρχικά χτίστηκε. Στο άκρο της παρατηρήστε τις μαρμάρινες στήλες με τα τέσσερα κεφάλια (quattro capi στα Ιταλικά), που δίνουν στη γέφυρα το δεύτερό της όνομα, Ponte dei Quattro Capi. Συνεχίζοντας από το σημείο αυτό προς το ιστορικό κέντρο, έχετε την ευκαιρία να ανακαλύψετε μια ακόμη γοητευτική περιοχή της Ρώμης, αυτή του Εβραϊκού Γκέτο, επίσης πλούσια σε αρχαιολογικούς θησαυρούς, μνημεία και παλάτια, ένα ανοιχτό μουσείο όπως κι ολόκληρη η Αιώνια Πόλη.

Πηγή: travel.gr